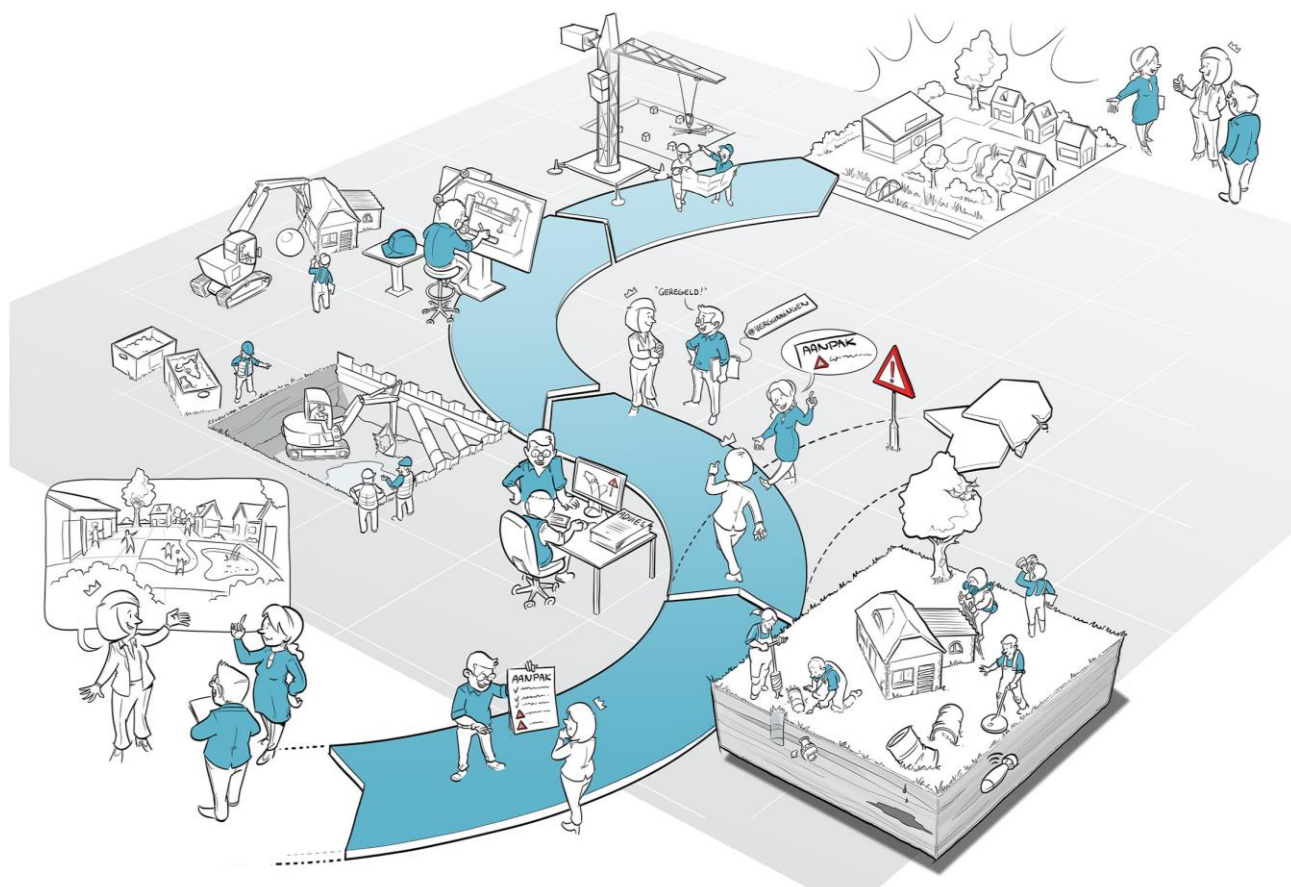

Nader onderzoek Wet natuurbescherming Fultonbaan 30, Nieuwegein

Rapport

Nader onderzoek vleermuis, Wet natuurbescherming

Locatie : Fultonbaan 30, Nieuwegein
Kenmerk : 2008N954/RSL/Rap1
Datum : 2 oktober 2020

Auteur : Dhr. R. Sluijs
Vrijgave : Mevr. J. Weijers
Email : jweijers@idds.nl
Telefoon : 06 – 3066 9764

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'J. Weijers', is positioned below the contact information.

Opdrachtgever : Nautilus Investment B.V.
Dhr. W. ten Haken
Treubstraat 15H
2288 EG Rijswijk

© IDDS b.v. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch of anderszins zonder voorafgaande, schriftelijke toestemming van de uitgever.

Samenvatting

In opdracht van Nautilus Investment B.V. is in het voorjaar en najaar van 2020 een nader ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Fultonbaan 30 te Nieuwegein. Deze samenvatting beschrijft de belangrijkste resultaten en conclusies van het onderzoek. Voor de volledigheid verwijzen wij u ook naar hoofdstuk 5 Effectenbeoordeling en hoofdstuk 6 Conclusie.

De voorgenomen plannen betreft renovatie en verbouwplannen van het opstal in het plangebied.

Tijdens de veldbezoeken zijn vier verschillende soorten vleermuizen waargenomen, dit waren de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger. Het merendeel van de waarneming betrof de gewone dwergvleermuis. De ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger zijn enkele keren en slechts overvliegend waargenomen.

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen, essentieel foerageergebied of vliegroutes van vleermuizen vastgesteld. Er is geen ontheffing van de wet natuurbescherming nodig om de werkzaamheden uit te kunnen voeren.

1. Inhoudsopgave

2.	Inleiding	5
2.1	Aanleiding	5
2.2	Doel van het onderzoek	5
2.3	Leeswijzer	5
3.	Opzet van het onderzoek	6
3.1	Onderzoeksgebied	6
3.2	Onderzoeksmethodiek	7
4.	Resultaten	10
4.1	Bezoek 1: Zomer- en kraamverblijven	10
4.2	Bezoek 2: Zomer- en kraamverblijven	10
4.3	Bezoek 3: Zomer- en kraamverblijven	10
4.4	Bezoek 4: Paarverblijven	11
4.5	Bezoek 5: Paarverblijven	11
5.	Effectbeoordeling	12
5.1	Verblijfplaatsen	12
5.2	Foeragegebied	12
5.3	Vliegroute	12
6.	Conclusie	13
7.	Literatuur en bronvermelding	14
	Bijlage I Aanbevelingen natuurvriendelijk bouwen	15

2. Inleiding

2.1 Aanleiding

Nautilus Investment B.V. is voornemens de bestaande bebouwing op het perceel van de Fultonbaan 30 te Nieuwegein te renoveren en te verbouwen. Voordat een ruimtelijke ingreep uitgevoerd kan worden, moet bepaald worden of de uitvoering invloed kan hebben op beschermde soorten en/of gebieden. Hiervoor is het noodzakelijk te bepalen of er sprake is van de aanwezigheid van beschermde soorten of gebieden in, of in de nabijheid van het plangebied. In dit kader is een onderzoek opgestart om te bepalen of er sprake is van overtreding van de Wet natuurbescherming. Het onderhavige rapport beschrijft de bevindingen en conclusie van dit nader onderzoek.

2.2 Doel van het onderzoek

Het doel is nader te onderzoeken of:

- in het plangebied of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden verblijfplaatsen of nesten van beschermde soorten aanwezig zijn;
- de ingreep een effect heeft op de mogelijk aanwezige beschermde soorten;
- er maatregelen nodig zijn om een negatief effect op beschermde soorten te voorkomen of te verzachten;
- ontheffing van de Wet natuurbescherming benodigd is.

2.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is de aanleiding en het doel van het onderzoek besproken en in hoofdstuk 3 wordt het onderzoeksgebied en de gebruikte methodiek behandeld. Vervolgens worden de resultaten in hoofdstuk 4 uiteengezet. In hoofdstuk 5 is de effectbepaling weergegeven waarbij de resultaten van het nader onderzoek worden gespiegeld aan de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming. Hoofdstuk 6 geeft de conclusie weer. Tot slot wordt een overzicht van de geraadpleegde literatuur gepresenteerd.

3. Opzet van het onderzoek

3.1 Onderzoeksgebied

In onderstaand figuur is een luchtfoto te zien waar het onderzoeksgebied is weergegeven in relatie tot de directe omgeving.

Figuur 1: Overzichtsfoto van de ligging van het plangebied (rode cirkel) ten opzichte van de directe omgeving.

In het plangebied staat één opstal van drie verdiepingen met een plat dak. De buitenkant van het gebouw bestaat voornamelijk uit baksteen. Op elke verdieping zijn open stootvoegen aanwezig. In het plangebied staan tevens enkele bomen en is verder vrijwel volledig verhard. Het opstal ligt op een bedrijventerrein naast een drukke doorgaande weg. Figuur 2 geeft een close-up van het plangebied weer.

Figuur 2: impressie van het plangebied in het blauwe kader.

3.2 Onderzoeksmethodiek

Bij het uitvoeren van dit onderzoek naar het voorkomen van beschermde vleermuissoorten en de functionaliteit van het leefgebied is gewerkt volgens de richtlijnen die zijn opgesteld door de provincies (Kennisdocumenten, BIJ12) en het landelijk vastgestelde vleermuisprotocol (Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging en Netwerk Groene Bureaus, 2017).

Het vleermuisonderzoek heeft plaats gevonden met behulp van een batdetector type Elekon Batlogger M met opnameapparatuur waarmee het mogelijk is de ultrasone geluiden van vleermuizen hoorbaar te maken. In de avond en de vroege ochtend, wanneer vleermuizen het meest actief zijn, kunnen daarmee verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden binnen een plangebied of een landschap worden vastgesteld. Eveneens zijn op twee plaatsen dataloggers geplaatst (Elekon batlogger A en C). Hiervoor is gekozen om overal in het plangebied opnames te krijgen om te kijken waar de meeste activiteit waargenomen werd. Na het uitlezen van de dataloggers is de positie van de onderzoeker aangepast om goed waar te kunnen nemen wat de dataloggers hadden opgenomen.

In de quickscan kon de laatvlieger niet uitgesloten worden, daarom zijn in het voorjaar (onderzoek naar zomer- en kraamverblijven) drie veldbezoeken uitgevoerd. In het najaar (onderzoek naar paarverblijven) zijn twee veldbezoeken gebracht aan het plangebied. Omdat een massawinterverblijf niet uit te sluiten viel, zijn deze bezoeken afgelegd in de tijd dat zwermende gewone dwergvleermuizen actief kunnen zijn. Een overzicht van de veldbezoeken is weergegeven in tabel 1.

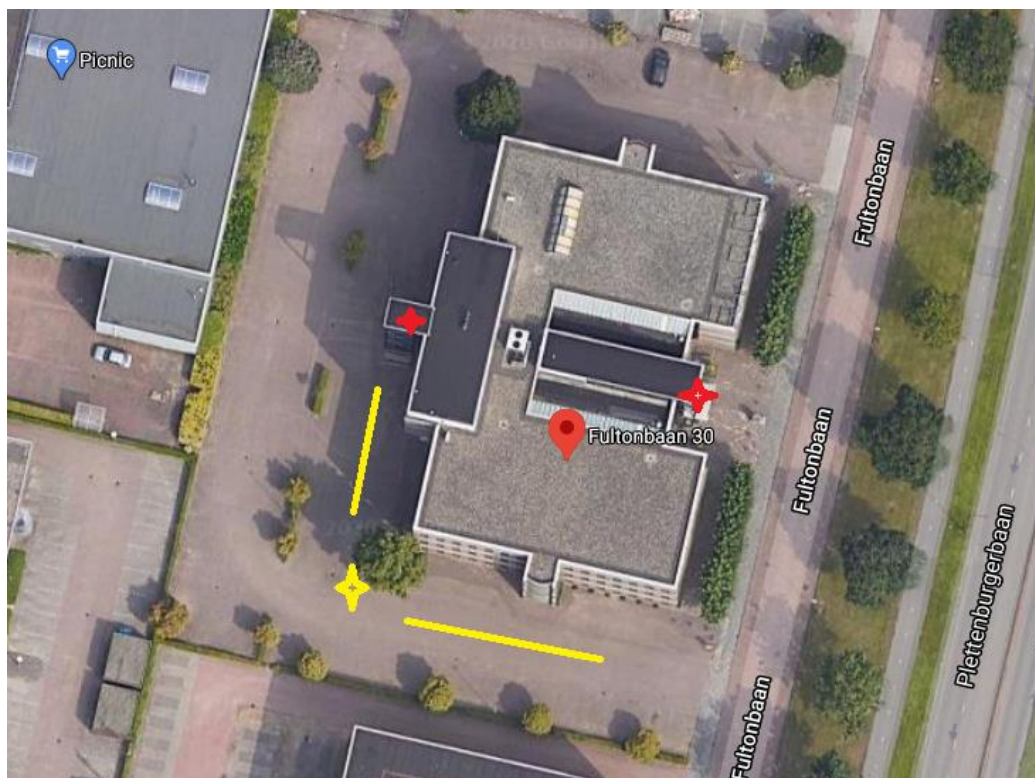
Tabel 1: Veldbezoeken vleermuizen, weersomstandigheden en bijzonderheden

Bezoek	Datum	Tijd	Zonsondergang/ opgang	Weersomstandigheden	Aantal onderzoekers
1	17-05-2020	21:25 tot 23:31	21:31	Droog, 18° wind 1bft, helder	1 + 2 dataloggers
2	18-05-2020	03:41 tot 05:41	05:41	Droog, 10° wind 0bft, helder	1 + 2 dataloggers
3	18-06-2020	22:03 tot 00:05	22:03	Droog, 18° wind 1bft, bewolkt	1 + 2 dataloggers
4	24-08-2020	23:59 tot 02:00	20:44	Droog, 21° wind 1bft, helder	1
5	10-09-2020	23:56 tot 02:00	20:05	Droog, 16° wind 1bft, bewolkt	1

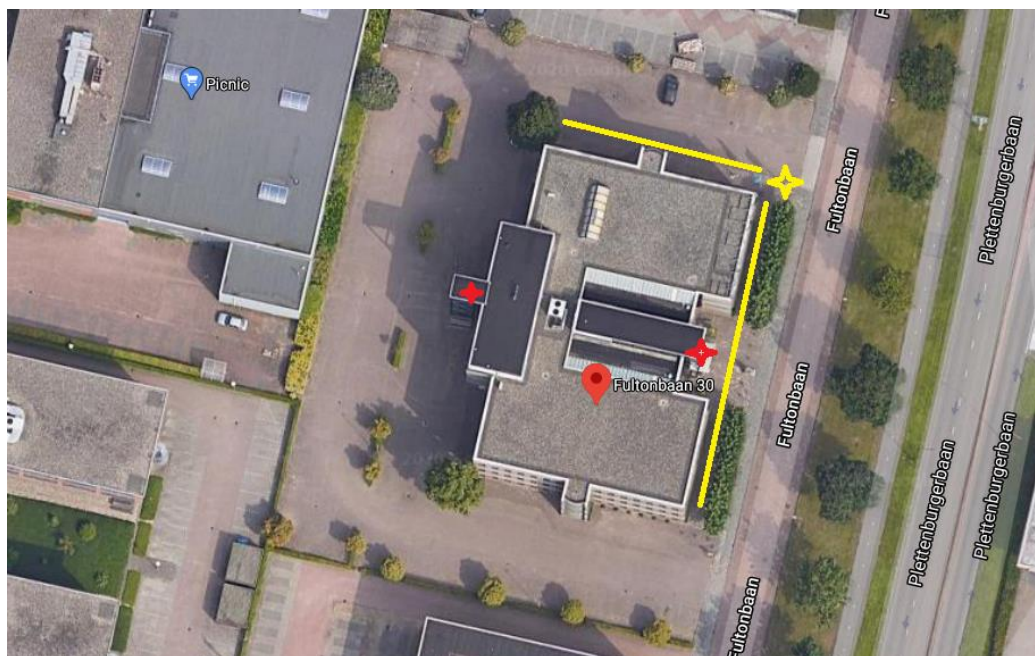
Het onderzoek is uitgevoerd door de ecooloog R. Sluijs.

De onderzoeksinspanning is bepaald aan de hand van de uitkomst van de eerder door IDDS uitgevoerde quickscan (19-09-2019, kenmerk R&O19082096/RSL/rap1). Hieruit is gebleken dat alle zijden van het gebouw geschikt zijn voor vleermuizen.

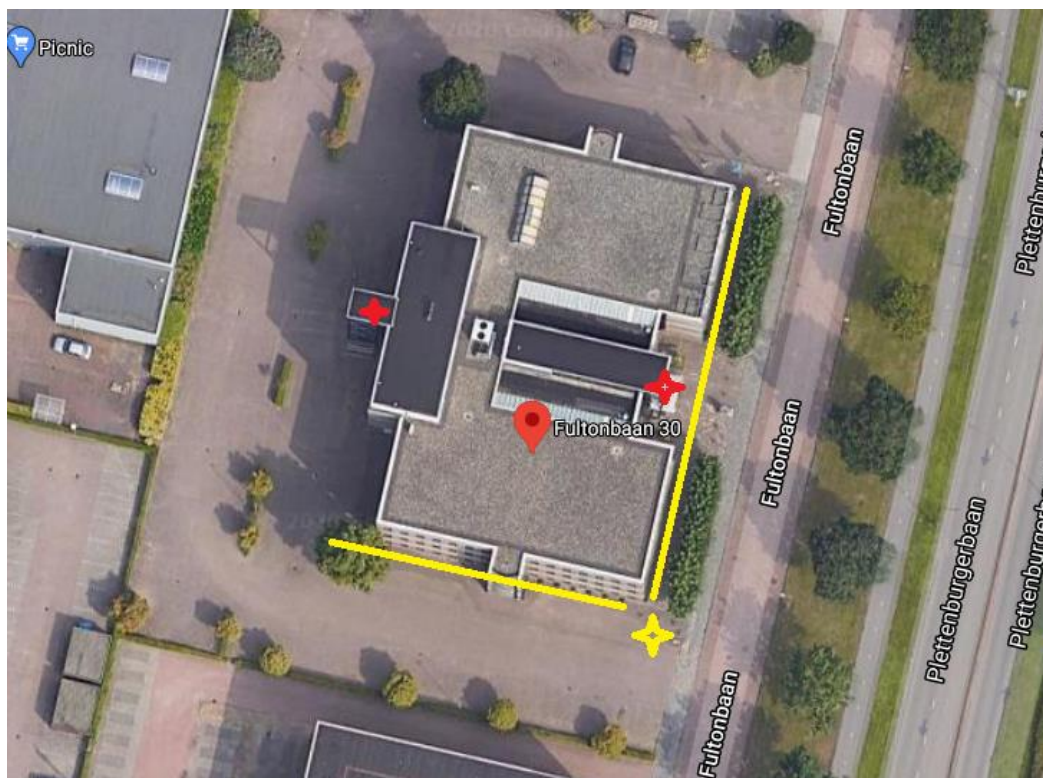
Het vleermuisprotocol stelt dat in het donker 75% van het onderzoeksgebied te overzien moet zijn. Op basis hiervan is de onderzoeksinspanning bepaald. Hierbij zijn strategische locaties voor de onderzoeker en datalogger bepaald om zodoende voldoende zicht over het onderzoeksgebied te krijgen. Twee dataloggers zijn neergezet op de plaatsen van de rode ster. Deze zijn vervolgens uitgelezen. De dataloggers hebben altijd op de brandtrap 3^e verdieping en aan de voorkant van het gebouw op de entree gestaan. De figuren 3 t/m 6 geven weer welke locaties en looproutes zijn gebruikt tijdens het onderzoek.

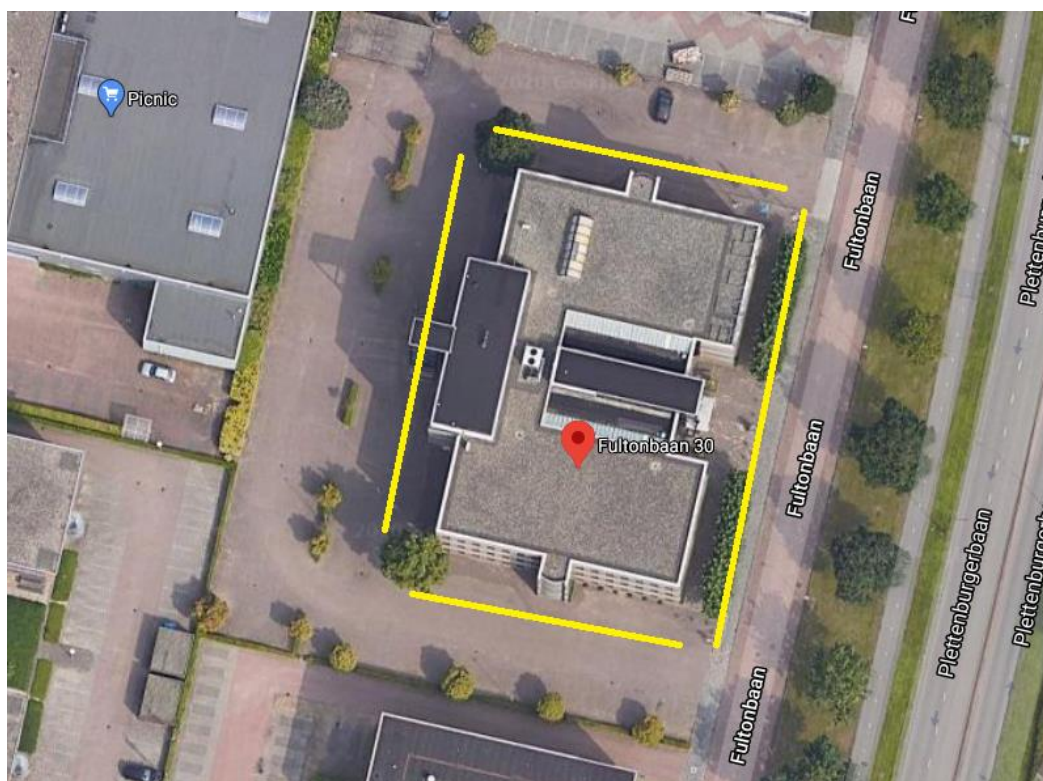
Figuur 3: Situatie avondbezoek 17 mei 2020: Strategisch gekozen locatie waarnemer (gele ster) en dataloggers (rode sterren). De gele lijnen geven de zichtlijn aan.

Figuur 4: Situatie ochtendbezoek 18 mei 2020. Strategisch gekozen locatie waarnemer (gele ster) en dataloggers (rode sterren). De gele lijnen geven de zichtlijn aan.

Figuur 5: Situatie avondbezoek 18 juni 2020. Strategisch gekozen locatie waarnemer (gele ster) en dataloggers (rode sterren). De gele lijnen geven de zichtlijn aan.

Figuur 6: Situatie tijdens de paartijd. De gele lijnen geven de looproutes weer.

4. Resultaten

De zicht- en audio waarnemingen van de uitgevoerde bezoeken worden hieronder per bezoek uiteengezet. De onderzochte vleermuissoorten en bijbehorende functies zijn weergegeven in tabel 2. Er zijn (vrijwel) geen kraamverblijven van de ruige dwergvleermuis bekend in Nederland, de vrouwtjes van deze soort trekken naar Oost-Europa voor de kraamperiode. Om deze reden hoeft dit niet onderzocht te worden.

Tabel 2: Overzicht van de onderzochte functies (groen) per vleermuissoort

Soort / functie	Zomer	Paar	Kraam	Winter	Vliegroute	Foerageer gebied
Gewone dwergvleermuis						
Ruige dwergvleermuis						
Watervleermuis						
Laatvlieger						

4.1 Bezoek 1: Zomer- en kraamverblijven

Op 17 mei 2020 vond het eerste bezoek naar zomer- en kraamverblijven plaats. In het plangebied zijn voornamelijk gewone dwergvleermuizen waargenomen. Om 21:54 vloog de eerste gewone dwergvleermuis vanaf Fultonbaan 50 het plangebied in. Een minuut later vloog een andere gewone dwergvleermuis vanaf Fultonbaan 20 het plangebied in. De mate van vleermuisactiviteit in het plangebied bleef beperkt tot het foerageren en overvliegen van deze twee gewone dwergvleermuizen. Meestal waren ze ieder aan een andere zijde, soms zochten ze elkaar op en waren samen aan het vliegen en foerageren. Uitvliegende vleermuizen zijn niet waargenomen. Tijdens dit bezoek zijn zowel de rosse vleermuis als de ruige dwergvleermuis éénmaal overvliegend waargenomen. Tijdens het eerste bezoek zijn geen verblijven in het plangebied geconstateerd.

4.2 Bezoek 2: Zomer- en kraamverblijven

Op 18 mei 2020 vond het tweede bezoek naar zomer- en kraamverblijven plaats. Gedurende het bezoek is eenmalig een ruige dwergvleermuis foeragerend waargenomen. Evenals tijdens het avondonderzoek was er ook nu zeer beperkte activiteit van vleermuizen in het plangebied. De beide gewone dwergvleermuizen waren wederom enkele keren aan het foerageren. Voor zonsopgang vlogen beide vleermuizen weg van het gebouw in het plangebied. Invliegende vleermuizen zijn niet waargenomen. Er zijn geen verblijven vastgesteld tijdens het tweede bezoek.

4.3 Bezoek 3: Zomer- en kraamverblijven

Op 18 juni 2020 vond het derde bezoek naar zomer- en kraamverblijven plaats. Om 22:10 vloog de eerste gewone dwergvleermuis vanaf Fultonbaan 50 het plangebied in. Om 22:14 later vloog een andere gewone dwergvleermuis vanaf Fultonbaan 20 het plangebied in. Dit was een herhaling van de gebeurtenis tijdens het eerste bezoek aan het plangebied. De mate van vleermuisactiviteit in het plangebied bleef beperkt tot het foerageren en overvliegen van deze twee gewone dwergvleermuizen. Uitvliegende vleermuizen zijn niet waargenomen. Zowel de rosse vleermuis als de laatvlieger is eenmalig overvliegend waargenomen. De ruige

dwergvleermuis is enkele keren overvliegend en af en toe foeragerend waargenomen. De piek van alle activiteit lag tussen zonsondergang en een uur daarna. Tijdens dit bezoek zijn geen verblijven in het plangebied geconstateerd.

4.4 Bezoek 4: Paarverblijven

Op 24 augustus 2020 vond het eerste bezoek naar paarverblijven plaats. Er zijn vrijwel continu sociale geluiden van 1 gewone dwergvleermuis gehoord tijdens dit bezoek. Alle sociale geluiden werden gemaakt tijdens baltsvluchten. De locatie van deze baltsvluchten is toe te wijzen aan het gebouw aan de noordzijde van het plangebied bij Fultonbaan 20. Andere soorten zijn niet waargenomen.

4.5 Bezoek 5: Paarverblijven

Op 10 september 2020 vond het tweede bezoek naar paarverblijven plaats. In tegenstelling tot de continue activiteit van het vorige bezoek was er bijzonder weinig activiteit van vleermuizen. Slechts 21 opnamen, waarvan 2 keer een rosse vleermuis, 7 ruige dwergvleermuizen (beide soorten overvliegend) en 12 van gewone dwergvleermuis. Er zijn geen sociale geluiden waargenomen. Op grond van dit bezoek is er geen paarverblijf aanwezig.

5. Effectbeoordeling

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek getoetst aan de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming (Wnb). Op die manier wordt bepaald of het noodzakelijk is een ontheffing van de Wet natuurbescherming aan te vragen.

5.1 Verblijfplaatsen

In artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb is opgenomen dat het verboden is voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van o.a. vleermuizen te beschadigen of te vernielen. Tevens is het verboden dieren opzettelijk te verstoren. Binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Hiermee is het uitgesloten dat als gevolg van de geplande werkzaamheden verblijfplaatsen fysiek worden aangetast en individuen opzettelijk worden verstoord.

5.2 Foerageergebied

Foerageergebied wat essentieel is voor het voortbestaan van een verblijfplaats van vleermuizen mag niet zomaar worden verwijderd. Indien het foerageergebied essentieel is, is het verwijderen hiervan ontheffingsplichting. Het verwijderen van het foerageergebied kan namelijk tot gevolg hebben dat de verblijfplaats niet langer als zodanig kan functioneren omdat het alternatieve foerageergebied verder weg ligt, waardoor de vleermuizen teveel energie verliezen omdat ze langer moeten vliegen. Ook kan het huidige foerageergebied een zodanig hoog insectenaanbod hebben dat een kolonie vleermuizen hiervan afhankelijk is. Het verwijderen van essentieel foerageergebied leidt in dat geval tot het beschadigen of vernielen van verblijfplaatsen, zoals opgenomen in artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming. Het plangebied werd enkele keren gebruikt door 2 gewone dwergvleermuizen om te foerageren. Vanwege het kortstondige karakter en voldoende alternatief in de nabije omgeving kan worden uitgesloten dat het plangebied essentieel foerageergebied is voor vleermuizen. De voorgenomen werkzaamheden zullen dan ook geen negatief effect hebben op essentieel foerageergebied van vleermuizen.

5.3 Vliegroute

Ook een vliegroute kan essentieel zijn voor het voortbestaan van een verblijfplaats. Doordat een kolonie gedwongen wordt om te vliegen, kan de kolonie besluiten de verblijfplaats te verlaten om een beter alternatief te vinden. Indirect wordt door het verwijderen of onderbreken van de vliegroute een verblijfplaats aangetast. Er zijn geen aanwijzingen gevonden gedurende de veldbezoeken dat er in het plangebied een vliegroute van vleermuizen aanwezig is. Het plangebied vormt ook geen lijnvormig element. De geplande werkzaamheden hebben dan ook geen invloed op een vliegroute van vleermuizen. De ontwikkeling leidt niet tot overtreding van de verbodsbepalingen in de Wnb.

6. Conclusie

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen, essentieel foerageergebied of vliegroutes van vleermuizen vastgesteld. Voor vleermuizen is geen ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig om de werkzaamheden uit te kunnen voeren. Een overzicht van de vleermuis bevindingen is weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 3: Overzicht van de functies van het plangebied voor vleermuizen

Soort	Zomer	Paar	Kraam	Winter	Vliegroute	Foerageer gebied
Gewone dwergvleermuis	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Niet essentieel
Ruige dwergvleermuis	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Niet essentieel
Watervleermuis	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Niet essentieel
Laatvlieger	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Niet essentieel

7. Literatuur en bronvermelding

Literatuur

BIJ12, 2017. Kennisdocumenten Soorten - Natuurbescherming, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht

Broekhuizen, S. e.a., 2016. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren.

Diets, C., Kiefer, A, 2017. Veldgids Vleermuizen van Europa. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Internetbronnen

www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/soortinventarisatieprotocollen

www.verspreidingsatlas.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.bij12.nl

Bijlage I Aanbevelingen natuurvriendelijk bouwen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Wet natuurbescherming geven wij in relatie tot de voorgenomen ontwikkelingen de volgende aanbevelingen met als doel de ecologische structuren in de omgeving te versterken.

Vleermuizen

Nieuwbouw

Spouwmuren zijn uitermate geschikt voor vleermuizen. Geschikte permanente verblijfplaatsen kunnen worden gecreëerd door bij de nieuwbouw een spouwmuur te realiseren van ten minste 2 centimeter diep. Invliegopeningen in de vorm van open stootvoegen van 1,5 tot 2 cm breed geven dwergvleermuizen toegang tot de spouwmuur. Laatvliegers hebben wat meer ruimte nodig om in te vliegen, namelijk tussen de 1,8 en 2 centimeter. Bij het gebruik van isolatie aan de binnengevel is het noodzakelijk ervoor te zorgen dat er kunststof gaas wordt aangebracht met een maaswijdte van 3 tot 10 millimeter om vleermuizen de mogelijkheid te bieden te zich vast te klampen. De stootvoegen moeten zich op ten minste 3 meter hoogte bevinden en niet boven ramen of deuren geplaatst.

Als het niet gewenst is dat vleermuizen zich vrij door de spouwmuur bewegen, is het inmetzellen van vleermuisstenen een goed alternatief. De ruimte in een inmetzelsteen is beperkt. Het is dan ook raadzaam inmetzelstenen te koppelen zodat een grotere verblijfplaats ontstaat.

Renovatie

Als een bestaande spouwmuur wordt geïsoleerd blijft er vaak te weinig ruimte over om nog te kunnen functioneren als potentiële verblijfplaats voor vleermuizen. Het is dan nog wel mogelijk in metselstenen aan te brengen tussen het binnen- en buitenblad van de spouwmuur.

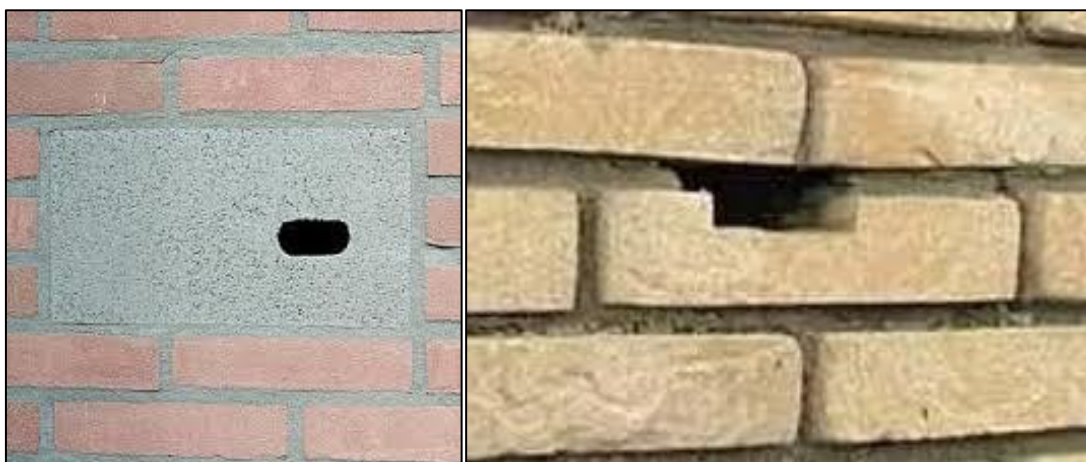

Boeiboorden of gevelbetimmering kan ook een verblijfplaats bieden aan vleermuizen. Door een opening van 2,5 centimeter vrij te houden tussen de gevel en de betimmering wordt een potentiële verblijfplaats gerealiseerd. Het is belangrijk dat de vleermuizen grip hebben, dus de wand moet ruw zijn.

Gierzwaluw

Voor gierzwaluwen kan onder andere gebruik gemaakt worden van inmetselfkasten in de gevel en nestpannen op het dak. De neststenen kunnen zowel zichtbaar als onzichtbaar in de gevel worden verwerkt.

Bij het aanbrengen van neststenen in de gevel is het van belang rekening te houden met de mate van opwarming van de neststenen. De neststenen moeten bij voorkeur in noordelijk of oostelijk gerichte gevels worden aangebracht of onder de schaduw van een overstek.

Ook in nestpannen op het dak kan de temperatuur snel oplopen. Deze moeten onder geen beding op zuidelijk of westelijk gerichte daken worden gelegd. De kans is groot dat de jongen dit niet overleven. Zeker als de daken zijn geïsoleerd, kan warmte niet meer ontsnappen en is oververhitting een reëel gevaar. Gaten in overstekken en dakgootomlijstingen bieden goede mogelijkheden voor gierzwaluwen om te nestelen. De temperatuur in dit soort betimmeringen is beter gereguleerd en het is goed aan te vliegen door de soort.

Huismus

Voor huismussen kan heel gemakkelijk nestruimte worden gerealiseerd door het (ver)plaatsen van vogelschroot tot onder de derde rij dakpannen. Op deze manier wordt voldaan aan het Bouwbesluit, maar blijft het dak beschikbaar voor de huismus. Bij huismussen moet rekening worden gehouden met de eisen die de soort stelt aan zijn omgeving. Om te kunnen functioneren als broedlocatie moet op zeer korte afstand voldoende dekking en voedsel aanwezig in de vorm van inheemse bomen en planten. Soorten als liguster, lijsterbes, sleedoorn, meidoorn en vlier zijn hier heel geschikt voor.

Insectenhôtels

Door insectenhôtels te plaatsen in een voedselrijke omgeving met veel inheemse bloemen kunnen insecten worden gelokt. Het is van belang om goed te letten op de grootte en diepte van het insectenhôtel en deze te plaatsen op een zonnige plek om deze succesvol te laten zijn. Een insectenhôtel kan de diversiteit lokaal vergroten en de insecten vormen een goede voedselbron voor vogels en vleermuizen.

Checklist groen bouwen

Verstedelijking draagt bij aan het verlies van biodiversiteit, maar de bouw biedt ook kansen. Voor sommige dieren zijn onze steden en dorpen zelfs het belangrijkste leefgebied. Daar kan iedereen een steentje aan bijdragen.

Met de Checklist Groen Bouwen kan iedere bouwonderneming, architect of projectontwikkelaar zijn projecten en ontwerpen natuurvriendelijker maken. Het beantwoorden van enkele simpele ja/nee vragen leidt tot eenvoudige soortbeschermingsmaatregelen.

Kijk voor meer informatie op:
www.checklistgroenbouwen.nl